

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 octombrie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Ghenadie Nicolaev,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,
a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul
Bortă Valeriu și avocatul acestuia Negru Veaceslav, prin care se solicită casarea
sentinței Judecătoriei Bălți din 26 octombrie 2016 și deciziei Colegiului penal al
Curții de Apel Bălți din 29 martie 2017, în cauza penală în privința lui

Bortă Valeriu XXXXX,

*născut la XXXXX, originar din s. XXXXX, r-nul XXXXX, (viza)
or. XXXXX, str. XXXXX, nr. XX ap. XXXXX*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 13 februarie 2015-până la 26 octombrie 2016 (instanța de fond);*
- 2. de la 17 noiembrie 2016-până la 29 martie 2016 (instanța de apel);*
- 3. de la 09 iunie 2017 – până la 31 octombrie 2017 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 26 octombrie 2016, Bortă Valeriu a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Procesul penal pe capătul de învinuire prevăzut de art. 186 alin. (2) Cod penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Sava Svetlana prejudiciul material în sumă de 5604 lei și prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Bortă Valeriu într-o zi nestabilită a lunii iulie 2014, aflându-se în Piața Centrală din mun. Bălți, profitând de faptul că nu este observat de nimeni, prin acces liber, a sustras pe ascuns din masa de lucru a cet. Goroșciuc C. o geantă de dame în valoare de XXXlei, în care se aflau bani în sumă de XXX lei, un telefon mobil de model XXXXX în valoare de XXXXX lei cu cartela SIM „Orange” nr. XXXXX în sumă de 30 lei, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu considerabil în valoare de 2.787 lei.

Tot el, Bortă Valeriu la 25 ianuarie 2015 aproximativ la 16³⁰ aflându-se în apartamentul nr. XX din str. XXXXX nr. XX, mun. XXXXX în care locuia împreună cu concubina sa XXXXX, în timpul unei cerți iscate, i-a aplicat intenționat ultimei două lovituri cu picioarele în regiunea abdomenului, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr.40 D din 30.01.2015, vătămări corporale grave.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul și avocatul acestuia Prisăcari I., care au solicitat :

- inculpatul, casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare pe capătul de învinuire prevăzut de art. 201¹ alin (3) lit. a) Cod penal, argumentând că cu partea vătămată nu se afla în relații de concubinaj și nu a agresat-o;

- avocatul Prisăcari I. în numele inculpatului, casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri cu reîncadrarea acțiunilor lui Bortă V. din prevederile de art. 201¹ alin (3) lit. a) în cele ale art. 201¹ alin (1) Cod penal, argumentând că instanța de fond nu a luat în considerație că până la data de 25.01.2015 pătimita de mai multe ori a suferit intervenții chirurgicale la intestinul subțire.

Instanța de fond neîntemeiat a respins demersul apărării privind efectuarea unei expertize medico-legale repetate, pentru a stabili din care motiv au survenit vătămrile corporale depistate la partea vătămată.

Reieșind din faptul că în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că inculpatul doar a înjurat-o pe Sava S. acțiunile acestuia urmau corect a fi încadrate în baza art. 201¹ alin (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 martie 2017, apelurile declarate au fost admise din alte motive, casată parțial sentința în latura penală și pronunța o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Bortă V. a fost condamnat în baza art. 201¹ alin (3) lit. a) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

5. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, prima instanță corect a constatat circumstanțele de fapt și de drept, just a apreciat probele prezentate și a pronunțat o sentință legală și întemeiată.

Astfel, instanța de apel a conchis că partea acuzării a prezentat suficiente probe obiective, veridice și concludente ce demonstrează vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate.

Colegiul a apreciat argumentele invocate în apeluri referitor la nevinovăția inculpatului, ca fiind declarative fără argumentare juridică și lipsite de probe.

În continuare instanța de apel a menționat că prin conținutul declarațiilor inculpatului, la fel se dovedește integral vinovăția acestuia în provocarea vătămarilor grave lui Sava V., deoarece anume acestea confirmă existența conflictului, deteriorarea mijloacelor de informare, precum și lipsa unor contacte a părții vătămate cu alte persoane, aceasta fiind încuiată în apartament.

Totodată, Colegiul a reținut, că deși inculpatului i-a fost numită o pedeapsă echitabilă, în limitele legii, ținându-se cont de circumstanțele cauzei, de persoana acestuia, de gravitatea infracțiunii și consecințele survenite, de scopul pedepsei penale și criteriile generale de individualizare ale acesteia prevăzute la art. 61, 75 Cod penal, însă, eronat prima instanță a stabilit tipul penitenciarului (închis) în care acesta urmează să execute pedeapsa, or infracțiunea de care a fost recunoscut vinovat Bortă V. face parte din categoria celor grave, iar în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3) Cod penal, persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și **grave** urmează să execute pedeapsa în penitenciar de tip **semiînchis**.

6. Împotriva hotărârilor pronunțate în speță au declara recursuri ordinare inculpatul și avocatul acestuia Negru V., care au solicitat:

- inculpatul casarea hotărârilor contestate și pronunțarea unei noi hotărâri cu stabilirea unei pedepse mai blânde non privative de libertate, argumentând că pedeapsa numită este extrem de aspră, la stabilirea căreia nu s-a ținut cont de faptul că declarațiile părții vătămate la diferite etape ale procesului penal au fost contradictorii, precum și nu s-a luat în considerație că dânsul la locul de trai este caracterizat pozitiv și are la întreținere un copil minor. Probele au fost apreciate unilateral. La fel recurentul și-a exprimat dezacordul cu soluționarea acțiunii civile.

- la 26 mai 2017 inculpatul a declarat recurs suplimentar, unde a solicitat declararea nulității tuturor ordonanțelor și hotărârilor adoptate în prezenta cauză, argumentând că Sava Sv. nu a fost nici o dată concubina sa, deoarece aceasta la data de 25.01.2015 era căsătorită cu o altă persoană, iar plângerea a scris-o pentru a estorca de la el bani;

- avocatul Negru V. în numele inculpatului, care a solicitat casarea parțială a deciziei și sentinței pe capătul de învinuire prevăzut de art. 201¹ alin (3) lit. a) Cod penal și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare pe motivul lipsei elementelor infracțiunii incriminate.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a menționat următoarele:

- în speță lipsesc careva probe care ar confirma vinovăția inculpatului;
- inculpatul și partea vătămată nu erau în relații de concubinaj, deoarece la acel moment ultima era căsătorită cu Sava S., iar Borta V. avea familie și un copil la întreținere;
- învinuirea a fost bazată doar pe declarațiile părții vătămate care pe parcursul urmăririi penale și cercetării judecătorești de nenumărate ori și-a schimbat depozițiile;
- instanța de fond și apel neîntemeiat au refuzat efectuarea repetată a expertizei medico-legale;

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, solicitând declararea inadmisibilității acestora, invocând că hotărârea contestată este legală și întemeiată și riguros argumentată, iar soluția instanței de apel, referitor la categoria și termenul pedepsei, a fost reținută în strictă conformitate cu prevederile art. 6, 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, conform cărora, persoanei recunoscute vinovate de săvârșire a unor infracțiuni, i se aplică o pedeapsă echitabilă, în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanța de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția – temeiuri care își găsesc reflectare în decizia contestată.

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție, în baza prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, verifică legalitatea hotărârilor atacate pe baza materialelor cauzei și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată

exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis (...) dacă toate probele au fost apreciate de prima instanță în ansamblu în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: **dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată;** dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Colegiul penal enunță că judecând apelul, instanța de apel nu a respectat întocmai aceste prevederi procesuale obligatorii.

Potrivit cererii de apel declarate de inculpat (f.d.88-89, vol. II), criticându-se legalitatea și temeinicia sentinței, s-au invocat următoarele motive:

„- partea vătămată nu este concubina mea, deoarece este căsătorită în s. Cotova, r-nul Drochia;

- sunt căsătorit și am doi copii;

- partea vătămată m-a rugat să o primesc la gazdă până își găsește de lucru în mun. Bălți;

- partea vătămată la diferite etape ale procesului penal a dat declarații controversate.”

Lecturând decizia contestată Colegiul penal constată că, instanța de apel contrar prevederilor art. 417 alin. (1) pct. 7) și 414 alin. (5) Cod de procedură penală nu a reflectat aceste argumente în conținutul deciziei, iar în consecință nu s-a pronunțat asupra lor.

Totodată, instanța de recurs ține să menționeze că motivarea deciziei Curții de Apel (f.d.164, vol. III), unde se invocă că *“(...) instanța de fond în baza probelor cercetate (...) a stabilit cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția lui Bortă V. în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal- violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic, comisă de un*

membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale. Starea de fapt și de drept stabilită concordă cu circumstanțele constatate și probele administrate de prima instanță, astfel hotărârea instanței corespunde cu cerințele legii în această parte” este insuficientă, nefiind aduse careva argumente plauzibile în susținerea acestei concluzii, or inculpatul și avocatul acestuia în apelurile declarate și-au exprimat dezacordul cu sentința instanței de fond, inclusiv și în partea încadrării acțiunilor lui Bortă V. în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal - argumentând că atât el, cât și partea vătămată se aflau în relații de căsătorie cu alte persoane, iar cu Sava S. se cunoșteau de o perioadă scurtă (aproximativ o lună), negând faptul concubinajului.

La acest capitol Colegiul reține, și faptul că avocatul inculpatului Negru V. în ședința instanței de apel a înaintat un demers prin care a solicitat audierea părții vătămate Sava S. (f.d.119-verso, vol. III) pentru a elucida chestiunea referitoare la relațiile dintre pătimită și inculpat și a înlătura divergențele esențiale din declarațiile acesteia.

Instanța de apel contrar prevederilor art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală, și fără o argumentare cuvenită a respins demersul apărării.

Reieșind din cele expuse mai sus, Colegiul conchide că argumentele recurențelor referitor la faptul că instanțele de fond au apreciat unilateral probele administrate în cauză, nefiind înlăturate divergențele din declarațiile părții vătămate, și-a găsit confirmare.

În acest context, Colegiul penal reține că, pe lângă faptul că instanța de apel urma să verifice baza probatorie propusă de acuzare, aceasta urma să constate dacă semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat coincid cu semnele descrise în norma penală în baza căreia aceasta a fost condamnat, reținând în sensul dat dispozițiile art.113 alin.(1) Cod penal, să verifice dacă inculpatul și partea vătămată sunt membri de familie, în sensul art.133¹ Cod penal, precum și dacă sunt întrunite acele două condiții cumulative, pentru ca o persoană să poată fi considerată membru al familiei, adică să locuiască și să gospodărească împreună cu făptuitorul, ceea ce înseamnă că persoanele respective trăiesc, se întrețin și locuiesc împreună, suportând cheltuielile gospodăriei din veniturile lor comune.

În concluzie, Colegiul penal constată că instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, nu a soluționat cauza în conformitate cu prevederile legale, a examinat pur formal apelurile declarate de inculpat și avocatul acestuia, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de apelanți, nu a verificat dacă infracțiunea a fost corect calificată și dacă fapta întrunește elementele infracțiunii,

pronunțând o hotărâre pripită și neargumentată care nu cuprinde motive pe care se întemeiază soluția, eroare de drept cuprinsă de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea condamnării în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să execute indicațiile instanței de recurs, să verifice dacă semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii incriminate corespund, să verifice probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de inculpatul Bortă Valeriu și avocatul acestuia Negru Veaceslav, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 martie 2017, în partea condamnării lui *Bortă Valeriu* în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac referitor în partea dispunerii rejudecării cauzei, în rest, este irevocabilă, pronunțată integral la 30 noiembrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru